

Barris i Crisi

Estudi de cas de Bellvitge

Bellaterra, gener de 2014

Grup de Recerca

Institut de Govern i Polítiques Públiques

Equip d'investigació:

Charlotte Fernández

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

IGOP
Institut de
Govern i
Polítiques
Públiques

Amb el suport de:

recerCaixa

Edifici MRA 1ª planta
Campus UAB
08193 Bellaterra
+34 93 586 88 14

Escola de l'IGOP
Urrutia, 17
08042 Barcelona
+34 93 407 62 03

<http://igop.uab.cat>
<http://escoladeligop.com>
igop@uab.cat

SUMARI

1. Metodologia emprada	3
2. Característiques bàsiques del barri	4
3. Experiències d'innovació social	9
4. Buidatge entrevistes	15
4.1 Impactes de la crisi en les dinàmiques de segregació i vulnerabilitat del barri en qüestió.....	15
4.2 Trajectòria i resultats dels plans de barris i altres actuacions similars	20
4.3 Relacions entre l'administració i el teixit social. Valoració de la capacitat cívica en el territori.....	22
4.4 Processos d'innovació social en el context de la crisi	27
5. Conclusions	29
6. Recursos: Recull documental.....	30

ÍNDIX TAULES

Taula 1. Relació de persones entrevistades.....	3
Taula 2. Percentatge de població per grups d'edat (2012)	6
Taula 3. Relació d'equipaments del barri.....	8
Taula 4. Ajuts a les famílies 2006, 2010 i 2012 per a Bellvitge	17

ÍNDIX GRÀFICS

Gràfica 1. Piràmide d'edats.....	6
----------------------------------	---

ÍNDIX FIGURES

Figura 1. Mapa dels districtes i barris de L'Hospitalet.	4
---	---

1. Metodologia emprada

En la realització del treball de camp s'han combinat l'anàlisi documental amb la realització d'entrevistes en profunditat a diferents actors de la realitat del barri de Bellvitge. Concretament, la selecció de persones claus s'ha fet, d'una banda, detectant possibles entrevistes clau a partir de l'exploració documental i, de l'altra, seguint les indicacions dels propis entrevistats.

Com a resultat, s'han entrevistat les següent persones i els següents perfils.

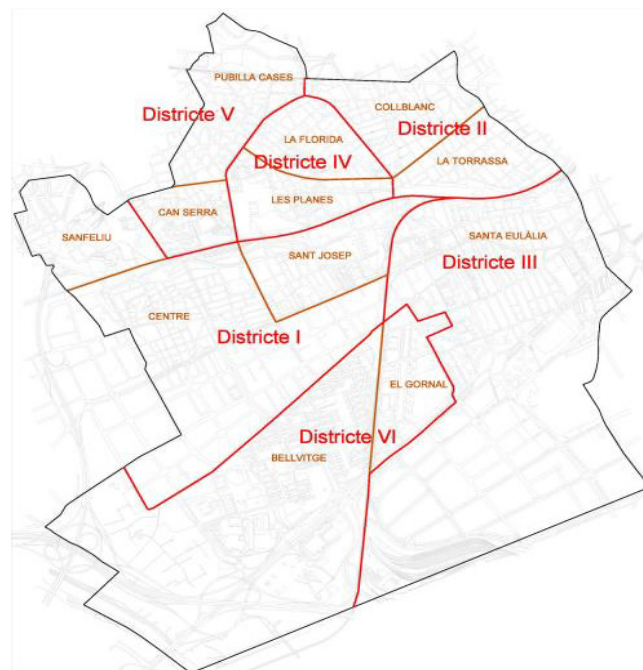
Taula 1. Relació de persones entrevistades.

	Nom	Cognom	Càrrec
1	Antonio	Bermudo	Regidor Delegat del Districte VI. Ajuntament de l'Hospitalet.
1	Manel	Pérez	Coordinador Plans d'Acció Territorial. Ajuntament de l'Hospitalet.
2	Domingo	Moreno	Coordinador del Districte VI. Ajuntament de l'Hospitalet.
3	Francisco	Morata	Vicepresident de l'Associació de veïns
	Antonio	Pachón	Membre de l'Associació de veïns
	Domingo	Sánchez	Membre de l'Associació de veïns
4	Pilar	Massana	Cap de Serveis Socials, Districte VI, Ajuntament de l'Hospitalet
5	Jenny	Merino	Presidenta, AMPA, IES Joan Miró
6	Jose Carlos	González	President de l'associació socio-educativa Nou Quitxalles
7	Mari Carmen	de la Fuente	Directora Fundació la Vinya
8	Susanna	Gayobart	Cap de Negociat d'Inclusió Social de l'Àrea de Benestar i Famílies. Ajuntament de l'Hospitalet.
9	Ana	Ramírez	Presidenta Associació de Veïns Independent de Bellvitge

2. Característiques bàsiques del barri

Bellvitge és un barri de la perifèria urbana de Barcelona que pertany a la ciutat de L'Hospitalet del Llobregat. Disposa d'una situació geogràfica específica donat que, d'una banda, és limítrof amb Cornellà del Llobregat i El Prat del Llobregat i, d'altra, es troba envoltat per diverses eixos viaris com les dues rondes de circumval·lació de la ciutat comtal (la ronda de dalt i de la ronda litoral), l'autovia de Castelldefels (C-31), i finalment la Gran Via de les Corts Catalanes que el separa del polígon industrial. Pel que fa a la seva situació dins el municipi de L'Hospitalet, Bellvitge pertany al sisè districte de la ciutat conjuntament amb el barri de Gornal, del qual es troba separat per les vies del tren mentre que per la banda nord limita amb el barri Centre.

Figura 1. Mapa dels districtes i barris de L'Hospitalet.

Font: Ajuntament de L'Hospitalet

Bellvitge és un territori amb un bagatge històric intens que cal tenir present per entendre la seva realitat actual. Es tracta d'un barri creat durant l'estiu de 1964 per l'empresa Immobiliària Ciudad Condal (ICC) amb l'objectiu de crear habitatges per acollir als nombrosos treballadors procedents de la resta d'Espanya (majoritàriament d'Andalusia) en un moment en que el

sector de la indústria de l'automòbil, entre d'altres, requeria mà d'obra. La construcció dels edificis es va realitzar inicialment al voltant de la seva ermita, d'aquí el nom del barri, i primer es va estendre per la zona sud fins que, a partir de 1968, s'iniciaria l'extensió cap al nord i l'edificació de l'Avinguda Amèrica. La construcció del barri es va fer de manera ràpida. El primer edifici s'inaugurava a l'octubre de 1965 i l'objectiu inicial era crear habitatge per a 40.000 persones. No obstant, tot i tractar-se d'una de les zones més fèrtils del Baix Llobregat, la seva proximitat al riu també la feia ser una zona fàcilment inundable.

En aquest sentit, els primers anys del barri no varen ser fàcils donat que el polígon s'havia plantejat inicialment com a ciutat dormitori i no contemplava la ubicació d'equipaments ni de serveis. És en aquest context en que s'iniciaren les primeres reivindicacions veïnals motivades, d'una banda, per la creixent sensació de contradicció entre els interessos per construir més habitatges el més ràpidament possible per així augmentar la densitat del barri i, de l'altra, els interessos dels nousvinguts procedents de la resta d'Espanya. Fruit d'aquesta contradicció, s'organitzaren els primers moviments veïnals i les primeres reivindicacions i lluites que han contribuït a generar un ampli sentiment de pertinença i d'orgull de ser de Bellvitge.

És gràcies a aquest bagatge històric, i a aquest esperit de lluita per millorar les condicions de vida, que el barri és com és en la actualitat. Segons la majoria de persones entrevistades tant des del punt de vista polític, tècnic com veïnal, és un barri que té de tot, i tothom coincideix en dir que s'hi viu bé donat que hi ha un bon espai públic que permet realitzar nombroses activitats (des de passejar, jugar, etc.) però també nombrosos espais verds. En paraules d'una de les entrevistades, *"es tracta d'un espai públic gran, que dona moltes possibilitats"*. D'altra banda, es valora molt positivament la qualitat dels serveis del barri tant pel que fa als equipaments com per la comunicació de Bellvitge amb altres barris de la ciutat i també amb ciutats veïnes, especialment Barcelona. El barri compta amb una parada de Rodalies, una de metro i una de ferrocarril de la Generalitat així com diverses línies d'autobusos.

Situant-nos en l'actualitat del barri, les dades estadístiques disponibles¹ mostren com a Bellvitge, durant l'any 2012, hi vivien unes 25.588 habitants segons el padró d'habitants. Així

¹ Informació estadística de la ciutat de L'Hospitalet. Fitxes disponibles per barris i districtes a la web municipal. Les dades que es contemplen en aquest apartat procedeixen de la web municipal per l'any 2012.

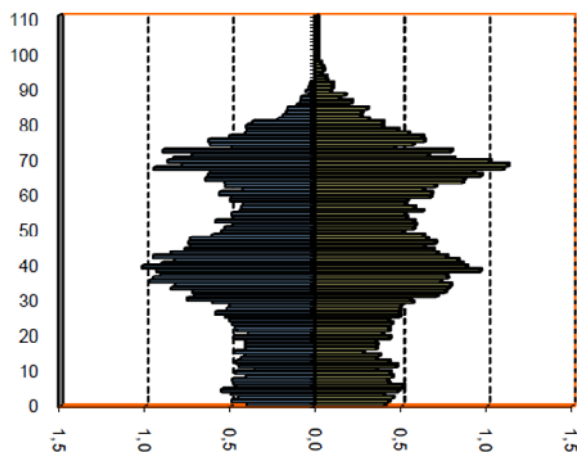
mateix, la seva densitat de població és de 9.117 habitants/km². Pel que fa a l'estructura de població, la piràmide poblacional ens mostra el recorregut històric del barri destacant el grup poblacional d'entre 65 i 75 anys, que representen els primers habitants del barri. No obstant, Bellvitge no és un barri amb una població extremadament envellida donat que una altra punta que destaca de la seva piràmide de població són aquelles persones al voltant dels 40 anys. De fet, la mitjana d'edat del barri es troba sobre els 44,35 anys, dos anys menys que la mitjana de ciutat que es situa en 42 anys per l'any 2012. Tot i això, no deixa de tenir una base de piràmide estreta ja que la proporció de població menor de 16 anys és petita.

Taula 2. Percentatge de població per grups d'edat (2012)

Grup d'edat	% Bellvitge	% L'Hospitalet
0-2 anys	2,63	2,92
3-16 anys	12,08	12,58
17-24 anys	6,87	7,84
25-49 anys	36,20	40,15
50-64 anys	17,02	17,00
65-79 anys	20,82	14,07
80 i més	4,38	5,44

Font: Ajuntament de L'Hospitalet. 2012

Gràfica 1. Piràmide d'edats

Si continuem desglossant la composició poblacional del barri és interessant subratllar que el 46,42% dels residents són nascuts a Catalunya. Concretament, si ens fixem en el pes de la immigració, la proporció de la població estrangera es situa al 14,13%, amb el predomini de països de procedència com Equador, seguit de Perú i Bolívia, mentre que a nivell de ciutat els estrangers representen el 23,19% de la població per l'any 2012.

Pel que fa a l'habitatge, actualment n'hi ha més de 10.000 de construïts (concretament 10.151 a l'any 2012) dels quals 9.539 estan ocupats. L'ocupació mitjana dels habitatges s'ha reduït en els darrers 10 anys, passant d'una ocupació en el 2003 de 2,83 persones per habitatge a 2,68 el 2012 (2,74 a nivell de ciutat pel mateix any). Pel que fa a la nova construcció, Bellvitge es caracteritza per no tenir edificis de nova construcció. En efecte, si prestem atenció a

l'atorgament de llicències de construcció, el barri no apareix entre les dades consultades donat que es tracta d'un barri consolidat on no hi ha solars buits.

En quant a l'atur, la taxa de L'Hospitalet al gener de 2013 era del 18,07%. Pel que fa a dades a nivell de barri, la taxa d'atur² es situa al voltant de l'11%. Aquí és important destacar que, tal i com s'evidenciava de les dades demogràfiques, a Bellvitge hi ha una important proporció de jubilats (gairebé el 25% de la població del barri) que no es veu afectada per aquesta qüestió. Com veurem més endavant, aquest fet s'haurà de tenir en compte a l'hora d'entendre quins són els efectes de la crisi en el barri i els seus habitants.

Pel que fa a plans i actuacions, Bellvitge és un cas d'estudi que no compta amb intervenció de l'administració ja sigui local o autonòmica sota el format de pla com poden ser els casos de Pla Integral de la Llei de Barris, Pla de Desenvolupament Comunitari o altres intervencions similars que busquen implementar una estratègia de millora urbana i social creant espais de coordinació entre l'administració i el teixit social del territori. No obstant, Bellvitge no és un territori deixat sinó que destaca per haver rebut una intervenció tant des dels seus inicis amb la intervenció de la Immobiliària Ciudad Condal, és a dir des de 1964 quan encara governava Franco, però també més endavant un cop s'estableixen els nous ajuntaments democràtics fins arribar a l'actualitat. Com a conseqüència d'aquesta presència institucional però també de l'esperit de lluita, Bellvitge és avui un dels barris de L'Hospitalet que compta amb una gran quantitat d'espais verds i equipaments. Es tracta doncs, d'un barri que per la seva morfologia urbana, tinença de l'habitatge, composició social -entre altres- avui no presenta problemàtiques socials i urbanes susceptibles de ser treballades sota el paraigües d'un arranament institucional com un pla de barris o pla comunitari ja que segons un dels entrevistats, *"se trata de un barrio que se mira con cierta envidia"*. En canvi, si que aquest tipus d'intervencions s'han donat en altres barris de L'Hospitalet, com és el cas de Gornal que format part del projecte *Urban*³ i dels barris de Collblanc-La Torrassa d'una banda i de La Florida-Pubilla Cases de l'altra que compten cadascun amb un pla integral de la Llei de Barris.

² Calculat a partir de dades disponibles respecte a la població activa de l'any 2009. Dada aproximada.

³ El projecte *Urban* és una iniciativa de la Unió Europea que té com a objectiu prioritari la regeneració econòmica i social del barri o ciutat on es desenvolupa.

En quant a la distribució d'equipaments públics, ja hem esmentat que es tracta d'un barri que compta amb una generosa dotació. En efecte, Bellvitge presenta els següents equipaments educatius, sanitari, culturals, i esportius:

Taula 3. Relació d'equipaments del barri

Tipologia Equipament	Nombre
Ensenyament	2 Escoles bressol, 4 Centres d'educació infantil i primària, 2 centres de secundària, 3 centres concertats
Salut	CAP Rambla Marina ABS Bellvitge
Cultura	1 biblioteca 1 centre cultural
Esports	2 pistes municipals de petanca, 2 cistelles, 1 poliesportiu, 1 patinòdrom, 1 àrea de manteniment, 1 zona amb pistes de bolos, 1 camp municipal de rugby, 1 complex esportiu "Tennis l'Hospitalet", estadi municipal de futbol, camp municipal de beisbol, camp municipal de futbol "Feixa Llarga", 2 zones de taules de ping pong
Comerç	2 mercats municipals
Altres:	L'àrea bàsica de Serveis Socials. Districte VI s'ubica al centre cultural Hi ha dos casals de la gent gran

Finalment, pel que fa a la realitat associativa, ja s'ha dit que Bellvitge es caracteritza per ser un barri amb un important passat de lluita veïnal. De fet, compta amb un teixit associatiu diversificat on trobem: 2 associacions de veïns (l'Associació de Veïns de Bellvitge-AVVB i l'Associació de Veïns Independent de Bellvitge-AVVIB), 9 associacions de Pares i Mares, 7 entitats populars o de l'àmbit de la tradició, 6 entitats socials, 6 associacions de malalts, i 22 associacions esportives entre d'altres.

3. Experiències d'innovació social

A continuació es presenten algunes experiències d'innovació social recopilades durant les entrevistes realitzades.

Nom experiència	Club dels Pirates Solidaris
Agent impulsor	Associació educativa Nou Quitxalles
Territori	Bellvitge i Gornal
Origen	Neix de la identificació de la necessitat de garantir l'esmorzar i el berenar d'aquells infants en risc de vulnerabilitat.
Detalls (objectius, recorregut, ...)	<p>Club creat dins el programa pedagògic de l'entitat que treballa com un espai i que té per a objectiu desenvolupar accions solidàries en els barris de Bellvitge i Gornal adreçades sobretot als més petits i les seves famílies que estiguin en situació de vulnerabilitat. Inicialment, el club vetllava per assegurar esmorzar i berenar a aquells infants que no podien tenir-ne. Actualment, hi ha diverses campanyes en marxa per recaptar material escolar però també garantir l'accés a productes frescos (a diferència dels bancs d'aliments tradicionals que recapten conserves). Com a conseqüència, s'ha creat un sistema de bons per carn, peix o verdures gràcies a la col·laboració i implicació del comerciants del barri. Les famílies membres del club poden accedir a un bo mensual equivalent a 20 euros per carn i peix. Concretament, el projecte està orientat a garantir una alimentació equilibrada dels més petits, concretament dels 0 a 3 anys i dels 12 a 16 que són aquells que no tenen garantit l'accés al menjador escolar.</p> <p>D'altra banda, des del club s'ha creat un grup de teatre i una obra per difondre els valors de la solidaritat però també per recaptar aliments o fons.</p>
Més informació	http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/-/journal_content/56_INSTANCE_txR0/11023/7375273

Nom experiència	Despatx Social d'Atenció Comunitària. "Antón Raventós"
Agent impulsor	Associació educativa Nou Quitxalles
Territori	Bellvitge i Gornal
Origen	Neix de la necessitat de crear xarxa entre les entitats per ajudar a aquells veïns i veïnes del barri que més ho necessitin.
Detalls (objectius, recorregut, ...)	<p>Aquesta iniciativa de Nou Quitxalles, s'integra entre les accions del Club de Pirates Solidaris però amb identitat pròpia donat que hi col·laboren altres entitats del territori com la PAH de L'Hospitalet, l'Associació de Veïns Independent de Bellvitge i l'Associació de veïns de Gornal. El seu objectiu és l'acompanyament d'aquelles famílies en situació de vulnerabilitat com pot ser l'atur de llarga durada, un desnonament, o el no accés a la beca de menjador. Es tracta d'un espai d'atenció a aquelles famílies membres del Club dels Pirates Solidaris.</p> <p>Fruit de la interacció entre les entitats s'està generant una xarxa associativa solidària que es troba regularment per debatre la situació social del barri i plantejar conjuntament alternatives. A més a més, les entitats que participen dels projectes solidaris poden, a canvi, utilitzar les instal·lacions de Nou Quitxalles.</p>
Més informació	http://nouquitxalles.blogspot.com.es/

Nom experiència	Reciclar-t-e. Programa social de reciclatge solidari
Agent impulsor	Associació educativa Nou Quitxalles
Territori	Bellvitge i Gornal, L'Hospitalet
Origen	Neix després de detectar el creixent pes de persones en risc d'exclusió social al barri.
Detalls (objectius, recorregut, ...)	<p>El projecte busca fomentar l'economia del reciclatge i també activar la relació entre els més grans i els més joves, però també en fomentar l'activitat d'aquells aturats de llarga durada.</p> <p>Es divideix en 6 espais:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tallers Geppeto: adreçat als majors de 16 anys en risc d'exclusió, que mitjançant l'intercanvi vivencial amb una persona més gran, aprenen a reparar electrodomèstics o restaurar mobles i objectes. - Eines solidàries: pretén establir una relació solidària entre els veïns jubilats i els joves mitjançant el servei d'ajuda en petits treballs domèstics. - Magatzem de recursos solidaris: lloc on es reben els electrodomèstics i mobiliari usats i s'entreguen a famílies necessitades. - Rastre: Objectes i mobiliari donats per veïns, particulars i empreses que són reciclats i millorats per ser venuts. Els beneficis serveixen per retroalimentar el projecte però també d'incentiu pels seus participants. En el cas dels joves que participen reparant un objecte, aquests reben íntegrament el benefici pel seu producte augmentant així la seva motivació. - Blog solidari: espai virtual de difusió del projecte - Punt d'informació verd: mitjà físic de comunicació, on es focalitza sobre la degradació del medi ambient i el valor social del reciclatge.
Més informació	http://hdigital.cat/web/digital-h/noticia/entitats/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7342116

Nom experiència	Banc d'Aliments (Ajuda Fraternal)
Agent impulsor	Fundació La Vinya
Territori	Bellvitge i Gornal
Origen	Neix de la necessitat de donar resposta a les dificultats socials que presenten algunes famílies del barri.
Detalls (objectius, recorregut, ...)	<p>El projecte d'ajuda fraternal té per objectiu pal·liar algunes de les carencies materials però sobretot alimentàries de famílies de Bellvitge. També es crea com a espai de trobada i acollida dels veïns i veïnes i té la voluntat d'esdevenir un punt de referència en el barri. El programa es desenvolupa majoritàriament sota el format de banc d'aliments amb dos llocs de repartiment: la parròquia de Mare de Déu de Bellvitge i la parròquia Sant Joan Evangelista.</p> <p>Cal derivació de Serveis Socials de l'Ajuntament o del treballador social de la Fundació per accedir a rebre productes del Banc.</p>
Més informació	https://sites.google.com/site/fundaciolavinya/que-fem/banc-d-aliments-ajuda-fraterna

Nom experiència	Grup d'intercanvi de roba infantil
Agent impulsor	Un grup de mares del carrer Campoamor
Territori	Bellvitge.
Origen	Creat per un grup de veïns i veïnes amb la voluntat de realitzar una acció solidària o de resposta a la situació de certes famílies del barri.
Detalls (objectius, recorregut, ...)	Es tracta d'un grup de dones, que han creat un banc de recursos on s'intercanvien la roba pels fills. La condició és que la roba ha d'estar en bon estat i la idea és aportar roba per poder emportar-se el que un necessiti. En aquest grup, s'hi ha sumat moltes mares.
Més informació	<i>No disponible</i>

Nom experiència	Activitats de l'AVVIB
Agent impulsor	Associació de veïns independent de Bellvitge
Territori	Bellvitge
Origen	<i>No s'especifica</i>
Detalls (objectius, recorregut, ...)	No es tracta d'una experiència concreta sinó d'activitats puntuals que s'organitzen des de l'associació de veïns i que s'orienten a denunciar situacions de desigualtats socials. Un exemple d'intervenció és la que s'ha fet el 23 de setembre de 2013 al Parc de Bellvitge per visibilitzar problemàtiques del barri fruit de la crisi. Aquesta activitat consistia en realitzar un taller de manualitats i posteriorment omplir de flors un parterre de gespa amb cartells reivindicatius. Tanmateix, durant aquesta activitat s'aprofitava per recollir signatures per evitar el tancament del CAP de Gornal i per demanar la renda mínima garantida.
Més informació	http://avvibellvitge.wordpress.com/2013/09/24/actividad-en-el-parque-de-bellvitge-por-el-dia-de-la-merce-2492013/

4. Buidatge entrevistes

4.1 Impactes de la crisi en les dinàmiques de segregació i vulnerabilitat del barri en qüestió

Les percepcions sobre l'impacte de la crisi són variades però totes comparteixen una primera resposta a priori: es tracta d'un impacte baix. En paraules del Regidor de Districte, *“da la sensació de que se vive bastante igual”*. Aquesta percepció de poc impacte sovint s'explica pel gran nombre de jubilats que no veuen la seva pensió afectada i també pel règim de tinença que és majoritàriament de propietat. En efecte, les entrevistes posen de manifest que donada la composició social del barri i la forta presència de pensionistes amb pisos en propietat comprats entre els anys 60 i 70, la crisi afecta poc. L'atur no semblaria ser una de les principals problemàtiques, ni tampoc els desnonaments, per agafar un dels exemples més mediàtics de la crisi.

No obstant, aquesta és la resposta inicial ja que un cop filem més prim, la crisi no apareix com quelcom inexistent. Al contrari, la crisi també és palpable a Bellvitge però de manera més discreta, és a dir més pròpia de l'àmbit privat. La crisi es viu sobretot portes en dins, en el nucli familiar. Com apuntava un dels entrevistats, *“aquí se sofre en silencio”*. Dit d'una altra manera, també en paraules d'una persona entrevistada *“és un barri que sembla que tot està bé, no es veu gent al carrer. És un barri que s'aguanta per la solidaritat familiar”*. Per tant, un dels primers efectes de la crisi és que aquesta afecta a les famílies en el sentit que augmenta la solidaritat familiar. Són sobretot, els avis i àvies qui amb més freqüència que abans (no es tracta d'un fet nou) s'ocupen dels néts, però també acullen als fills o els ajuden econòmicament (avals per exemple). Aquests fills són els que varen marxar del barri durant la bombolla immobiliària davant l'oportunitat d'apropiar-se d'habitatges en millors condicions d'habitabilitat en municipis com Gavà o Viladecans. No obstant, com a conseqüència de l'esclat dels preus i l'augment l'atur entre un dels desencadenants de la crisi, aquests fills tornen al nucli familiar per sol·licitar ajut ja sigui cangurs dels néts, menjar, o fins i tot tornar a viure amb els pares.

Tot i que és difícil conèixer amb exactitud les dades sobre l'atur a Bellvitge⁴, els entrevistats també l'esmenten com una de les conseqüències de la crisi. De fet, es tracta d'un increment sobretot de persones desocupades, o en paraules d'un dels entrevistats *"l'impacte de la crisi es nota en el fet que cada vegada hi ha més gent sense fer res, sense ocupació"*. Aquí, cal parlar d'una segona realitat davant la crisi, que tot i no ser la majoritària, també està present i que afecta a aquelles famílies que tenen més dificultats per afrontar-la. Existeix una segona realitat protagonitzada per famílies que es troben en situacions de precarietat i que, després de resistir un temps, deixen de sostenir-se. En paraules d'una de les entrevistades, *"la gent que estava malament, ara està pitjor"*.

Principalment es tracta de famílies monoparentals (concretament d'una mare), amb poca o cap formació, que pot haver treballat a l'economia submergida i, per tant, no té accés a cap prestació. Així mateix, entre aquest perfil s'hi poden trobar famílies formades per persones nouvingudes que durant la bombolla havien tingut una bona situació i havien pogut comprar un pis però que actualment no poden fer front a les despeses ni compten amb la xarxa familiar en la qual recolzar-se. Els actors d'aquesta realitat, per tant, entren en una espiral de vulnerabilitat al perdre la feina, els ingressos però també al finalitzar-se les prestacions quan l'atur és de llarga durada. La pèrdua d'ingressos desencadena la pèrdua de l'habitatge o la degradació d'aquest (qui pot se'n va a viure en una habitació llogada) i la incapacitat de fer front a les despeses. Com a conseqüència d'aquesta inestabilitat, i de l'angoixa que això genera, també s'ha detectat l'increment de problemes de salut mental. Aquesta és principalment la realitat que es coneix des de l'àmbit Serveis Socials i d'aquelles entitats de solidaritat, i que són les que han notat també els efectes de la crisi.

En efecte, des de l'àrea de Serveis Socials es manifesta l'increment de demandes d'ajuts però també l'arribada de nous perfils, i concretament *"l'augment de gent que fins ara no havia vingut mai a Serveis Socials"*. El fet més destacable és que ja no es tracta de persones que acudeixen per una situació temporal sinó que és un fenomen que es dona crònicament al passar d'un servei temporal a un servei de llarga durada. Aquest no és un fet aïllat de Bellvitge, sinó que és una situació comuna a molts dels barris de Catalunya. En aquest sentit, també s'ha notat sobretot l'augment dels ajuts d'urgència per fer front a impagaments de subministres per exemple. De fet, les entrevistes posaven de manifest la importància de resoldre aquestes situacions donat que, en el cas de la llum per

⁴ En el momento de la redacció d'aquest document, no disposem de dades exactes.

exemple, un impagament pot comportar a un tall del servei i després per rehabilitar-ho el proveïdor obliga a l'usuari a actualitzar la instal·lació elèctrica, significat una despesa afegida.

Les dades objectives consultades a nivell de ciutat pel que fa a l'actuació dels Serveis Socials mostren com entre les tipologies de demandes a aquest departament, els tres àmbits més importants són: 1. sol·licitar informació dels recursos socials (20.404 demandes pel 2012 a tot L'Hospitalet), 2. Demandes relacionades amb la salut (14.786 demandes pel 2012 a tot L'Hospitalet) i 3. Demandes econòmiques (12.868 pel 2012 a tot L'Hospitalet). Pel que fa a les dades a nivell de barri, la taula següent mostra l'evolució dels ajuts atorgats des de Serveis Socials a les famílies pels anys 2006, 2010 i 2012.

Taula 4. Ajuts a les famílies 2006, 2010 i 2012 per a Bellvitge⁵

Tipus d'ajuts	Nombre de beneficiaris		
	2006	2010	2012
Allotjament	2	6	28
Despeses Documentació Oficial	/	/	3
Electrodomèstics/mobles	/	2	8
Escola bressol	/	/	4
Escolarització	/	/	20
Habitatge	7	23	38
Integració social pers. Discapac.	/	/	1
Lleure curs	67	121	56
Lleure estiu	49	69	53
Llibres i material escolar	12	29	198
Medicaments	1	4	1
Menjador escolar	119	235	745
Necessitats bàsiques	/	/	1
Pròtesi	/	/	19
Subministraments	11	50	117
Tractament mèdic	/	1	2
Transport	3	8	25
Ulleres	/	/	28

⁵ Per l'any 2012 les dades corresponen al Districte VI, és a dir tan a Gornal com a Bellvitge donat que l'agrupació dels dos barris en la mateixa ABSS.

Tipus d'ajuts	Nombre de beneficiaris		
	2006	2010	2012
Altres	18	31	/
TOTAL	289	579	1347

Font: Departament de Serveis Socials. Ajuntament de l'Hospitalet.

En termes de pressupost aquesta evolució de l'ajuda es tradueix en un salt de 30.221,90 euros per l'any 2006 a 75.084,12 euros per l'any 2010.

Una altra problemàtica que es fa més palesa amb la crisi, és la realitat de l'alimentació i concretament de l'accés a una alimentació sana i equilibrada per part dels infants. Les dades objectives constaten com pel projecte "Xarxa de distribució d'aliments" s'ha passat de 11.739 persones beneficiaries al 2011 a 17.502 al 2012 pel conjunt del municipi⁶. Segons les entrevistes, aquí també es noten els nous perfils d'usuaris afectats per aquesta problemàtica, *"el que ha canviat és que abans la gent anava al banc d'aliments per una etapa i quan se'n sortia ja no venia. Ara la gent hi entra i no en surt"*. Com a conseqüència de les dificultats econòmiques de les famílies, cada vegada hi ha més dificultats per accedir a les beques de menjador. També es tracta d'una dificultat de gestió entre les administracions, donat que els ajuts per subvencionar el preu del menú no sempre arriben a temps i no sempre cobreixen la totalitat del preu del menjador. En aquest sentit, des de l'Ajuntament de L'Hospitalet s'ha considerat prioritària aquesta realitat i s'han pres mesures per evitar que nens i nenes es quedin sense dinar. De fet, l'aportació municipal a nivell de ciutat en concepte de complement de beques de menjador escolar ha passat de 202.020 euros pel curs 2011-2012 a 860.766 euros pel curs 2012-2013.

Pel que fa a altres àmbits, la crisi no sembla tenir un impacte tan important sobre la qüestió de l'habitatge, per exemple. Semblaria que Bellvitge no es caracteritza per viure els desnonaments com una realitat del dia a dia contràriament a altres dels barris d'aquest projecte (per exemple, Ciutat Meridiana). Això es deu en part al fet que el règim de tinença majoritari és la propietat i una propietat assentada des de fa més de 30 anys. Sembla que la realitat dels desnonaments al barri es coneix poc, també pel fet que la seva freqüència és baixa. Una altra explicació per aquesta baixa presència s'explica, de nou, amb la importància de la solidaritat familiar, segons aquesta entrevistada: *"Los (deshaucios) hay pero no hay tantos. La mayoría de las familias son solidarias y*

⁶ Font. Anuari estadístic 2012 amb dades de ciutat. No s'hi presenten dades per districte ni per barri.

muchas parejas jóvenes viven de la pensión de los abuelos.” Per tant, es tracta d'un efecte amb poca visibilitat tot i que tampoc sembla inexistent. De fet, segons l'ajuntament, no hi ha un llistat oficial i sovint ells mateixos s'assabenten de desnonaments posteriorment a la seva execució. Des de la perspectiva de l'àrea de Serveis Socials, el desnonament és un fet que no vol fer-se públic, *“hi ha gent que no vol que se sàpiga i per tant no volen anar a la PAH. És un tema de vergonya i de no voler fer soroll”*. Sembla ser també que la realitat dels desnonaments és més pròpia de Gornal on si que hi ha una antena de la plataforma d'afectats. En aquest sentit, segons les aportacions recollides, la PAH no sembla formar part del teixit associatiu del barri tot i que des de l'associació de veïns independent afirmen tenir relació amb la plataforma.

Finalment, la crisi també té conseqüències sobre el comerç donat que diverses botigues es veuen obligades a tancar. És sobretot el comerç de proximitat qui es veu més afectat davant la seva poca força per combatre la davallada de preus de grans superfícies. Tot plegat té efectes negatius sobre la vida del barri, *“quan tanca un comerç, primer s'apaguen els llums, després no hi ha vida i augmenta la inseguretat”*.

Per tant, els efectes de la crisi a Bellvitge són diversos i a primera vista sembla que gairebé insignificants tot i que si prestem atenció i mirem en detall, la crisi afecta sobretot la unitat familiar. El principal efecte és que es reforcen els lligams entre els diversos membres de la família reforçant la solidaritat ja sigui per cuidar dels néts, tornar a acollir els fills o bé ajudar econòmicament. D'altra banda, la crisi també afecta a un grup menor, que són aquelles famílies més vulnerables que no compten amb una xarxa de recolzament i que es troben en situacions precàries pel que fa al mercat laboral i l'habitatge.

4.2 Trajectòria i resultats dels plans de barris i altres actuacions similars

El nostre cas d'estudi forma part d'aquells barris que no compten amb arranjaments institucionals similars als plans de barris. No obstant, això no és sinònim de que Bellvitge no compti amb cap actuació municipal, sinó que de fet la pròpia trajectòria del barri ens mostra una interlocució constant entre l'ajuntament i el teixit social del barri.

En efecte, els documents històrics consultats així com les aportacions recollides durant les entrevistes mostren com Bellvitge és un barri on la intervenció municipal ha estat sempre molt present. No obstant, les primeres intervencions no són pròpiament de l'Ajuntament sinó la immobiliària constructora que promouria l'associacionisme amb la creació del "Departamento de Promoción Social" i la organització de les primeres festes majors entre els anys 67 i 68. Tot i així, aquesta intervenció vindria acompanyada del suport municipal que es reafirmaria amb el fi del franquisme i la instauració dels nous ajuntaments democràtics.

Remuntant als orígens del barri, Bellvitge apareix en el marc d'un projecte urbanístic de construcció de blocs que no va posar l'èmfasi en la ubicació de serveis i equipaments. Fruit d'això, ràpidament els veïns i veïnes trobaren mecanismes per demanar millores al barri i, poc a poc, en resposta a aquestes demandes, el barri guanyaria en infraestructures (clavegueram, instal·lacions de gas, semàfors) però també en equipaments (construcció d'escoles, ambulatori, etc.). Podríem doncs distingir diversos moments de la intervenció de l'administració, que comença en part com a resposta a les reivindicacions inicials dels veïns i veïnes en els inicis del barri i que s'estén fins als anys 80 on, ja en context de la Democràcia, es creen les primeres convocatòries de subvencions per a entitats. Durant aquesta època, l'objectiu de l'administració era de dotar el barri d'aquells serveis bàsics demanats amb força pels veïns. És en aquest moment quan sorgeixen els primers mecanismes d'interlocució entre els uns i els altres. Entre les intervencions urbanístiques d'aquella etapa, destaca la transformació de la Rambla de la Marina i del Travesia Industrial.

Durant la dècada dels 90, continua el desenvolupament del barri amb la construcció del poliesportiu municipal "Sergio Manzano" que compta amb piscina, i acull nombroses associacions esportives (bàsquet, futbol sala però també gimnàstica rítmica) i que actualment es troba gestionat per una associació esportiva (Bellsport). Un altre esdeveniment clau d'aquesta època fou la inauguració del campus universitari de l'hospital i també la creació del parc de Bellvitge, inaugurat al 1998, que compta amb 32.600 m² que més endavant seria remodelat (a partir de 2008).

Amb la primera dècada del nou mil·lenni, el barri ja té gairebé 40 anys de vida i es fa palesa la necessitat d'efectuar millores en l'espai públic degradat amb el temps. Aquest moment coincideix amb un esforç del consistori per millorar la qualitat de vida a l'espai públic del barri. Entre les múltiples intervencions es troben diverses millores de la pavimentació dels carrers, la millora dels entorns de la Ermita de Bellvitge, i la ubicació de nou mobiliari urbà. D'altra banda, pel que fa als equipaments, destaca la construcció del nou centre municipal que acull la seu del Districte VI (on s'ubiquen Serveis Socials), el centre cultural Bellvitge-Gornal i la biblioteca. La inauguració d'aquest nou equipament al 2007 també s'acompanyava de la millora dels seus entorns amb la creació de la plaça de la Cultura. Finalment, tot i que l'impacte sobre el barri és complex d'avaluar, destacar també la construcció de l'Hotel Hesperia Tower, inaugurat al 2006.

Finalment, amb el sorgiment de la crisi, l'activitat de l'administració a Bellvitge, com a tot arreu, s'ha vist en certa manera frenada. Un clar exemple és la interrupció del projecte de cobriment de les vies de rodalies i AVE que estava previst fer-se des de 2009. Tot i així, l'actuació municipal ha continuat la seva activitat prioritzant petites intervencions a l'espai públic de millora dels eixos vials i voreres que, no oblidem, tenen gairebé 50 anys. Per exemple, al 2011 es realitza el canvi de clavegueram dels entorns de l'Ermita de Bellvitge i es reforma el Passeig de Mare de Déu. També es duen a terme els treballs de millora per garantir l'accessibilitat al riu Llobregat.

No obstant, cal dir que aquesta aturada de la intervenció municipal rep la comprensió del teixit associatiu, i concretament de la visió de l'associació de veïns: *"es muy sensata, las peticiones no van más allá de lo que se puede hacer con la crisis encima"*.

Més enllà de l'activitat urbanística, l'administració també ha estat present en la vessant més social. De fet, darrerament i degut a aquest context de canvi i de crisi, l'actuació municipal ha hagut de prioritzar la seva intervenció en l'àmbit del benestar social millorant alguns programes existents. En efecte, des de l'àrea de Serveis Socials, s'han hagut d'ampliar programes i millorar alguns elements de gestió per tal de poder donar una millor resposta a les demandes creixents d'ajut. Entre altres coses, com ja comentat anteriorment, el perfil de persones que recorren a Serveis Socials canvia conjuntament amb l'increment de demandes generals. És per això que des de l'ajuntament *"s'opta per fer coixí"* i dedicar, per exemple, una major partida que altres anys per tenir menjadors escolars completant les beques que s'atorguen. Concretament pel curs 2011/2012 la partida del pressupost municipal dedicat als menjadors era de 202.020 euros mentre que pel curs 2012/2013 passa a 860.766 euros. Segons l'ajuntament, *"aquesta és la resposta de ciutat per evitar situacions d'exclusió"*

en l'àmbit alimentari". D'altra banda, s'han reforçat els convenis i acords signats amb el Banc d'Aliments, la Creu Roja i Càritas.

4.3 Relacions entre l'administració i el teixit social. Valoració de la capacitat cívica en el territori.

La relació entre l'administració municipal i els actors socials del territori és fruit, com ja hem esmentat repetidament en aquest document, de la relació històrica que neix amb la creació del barri.

És també clau posar de manifest l'important sentiment de pertinença que hi ha entre els habitants del territori que es completa amb un fort sentiment d'orgull de viure a Bellvitge ja que la gent *"és molt fidel al barri i s'hi ha quedat. Hi ha fet pinya"*. De fet, algunes de les entrevistes sovint recorren a explicar que Bellvitge és com és avui en dia gràcies a la lluita dels seus habitants que estimen el seu barri. En paraules d'un dels entrevistats, *"Bellvitge es lo que se decidió. Es lo que el barrio ha querido que sea"*. Aquest és un fet clau per entendre també les relacions entre l'administració i la ciutadania.

Com ja s'ha dit, el barri apareix amb el primers blocs a l'any 1964, en un entorn on no hi havia res, i on feia falta urbanitzar i dotar de serveis bàsics. Durant els primers anys de vida del barri, els veïns i veïnes varen haver de conviure amb diversos episodis d'inundacions i pobres condicions de vida en general. Tal i com queda recollit en la següent frase, així era el Bellvitge dels primers anys *"(...) Yo vine al primer bloque. Recuerdo, barro, cloacas abiertas, jugar con mis hermanos por ahí, pero sin embargo también recuerdo la esperanza (...), y decir aquello que en Bellvitge había vida y que iba a ser un barrio importante, toda la idea del progreso."*⁷

En efecte, els fulletons propagandístics del barri hi feien referència de la següent manera "En Bellvitge hay vida" i aquest va ser un lema que la pròpia empresa constructora va voler propiciar, d'aquí l'interès, en els primers anys, de promoure el teixit associatiu.

Per entendre la relació entre l'administració i al seu teixit social, cal esmentar també la història del seu teixit associatiu. Les primeres entitats apareixen cap al 1967 amb la creació de la Unió Deportiva Bellvitge, però també del Casal Bellvitge al 1969 (promogut pel Departament de Promoció

⁷ Extret del Quadern D'estudis nº10 del Centres d'Estudis de L'Hospitalet. Resultat del taller d'Història del barri realitzat a principis del 90' i que recopilava discurs sobre la història de l'associacionisme veïnal de Bellvitge.

Social⁸) i de l'associació de Cabezas de Família al 1967 que seria el primer intent d'associació veïnal al barri. Més endavant, agafarien un paper important en generar vida associativa les parròquies del barri: Nostra Senyora de Bellvitge creada al 1968 i la parròquia de Bellvitge Nord que data del 1969. En aquella mateixa època, apareix sota el paraigües parroquial, el primer casal: el Club Infantil i Juvenil Bellvitge que s'independitzaria al 1974. Tot i que ser present entre les entrevistes, la recopilació d'informació complementària mostra com durant els primers anys de l'associacionisme hi havia dos Bellvitges: el Sud i el Nord, dividits per una barrera física, la Rambla de la Marina però que també s'explicava per la seva composició i origen social. En efecte, Bellvitge Nord és la banda del barri més nova (creada al 1968) mentre que Bellvitge Sud correspon als primers blocs. Bellvitge Nord presentava entitats més reivindicatives, que serien les que denunciarien la situació urbanística mentre que des de Bellvitge Sud apareixerien entitats de caire més cultural i esportives, sota el paraigües del Departament de Promoció Social. Cal apuntar també que en la composició de Bellvitge Nord jugarien un paper clau els veïns i veïnes expulsats de les barraques de la Bomba que eren veïns amb un forta tradició reivindicativa.

Durant, la dècada dels anys 70 s'inicien les primeres manifestacions amb un conjunt de demandes que reclamen escoles i guarderies, un mercat, un ambulatori, però també en denuncien la problemàtica de les inundacions. És durant aquesta dècada que apareixen dues entitats veïnals: l'Associació de veïns de Bellvitge Norte (1972) i l'Associació de veïns de La Marina (1973). Posteriorment, s'iniciaria el moviment en contra de la construcció de més blocs sota el lema "No más bloques" en que els veïns paraltzarien obres i que aconseguirien bloquejar la construcció de 18 torres de 18 plantes i de 11 blocs de 12 plantes previstos en el pla comarcal de 1974 (modificat en el pla parcial aprovat de 1976).

Per tant, el dinamisme del teixit associatiu i dels seus veïns és un element de pes que permet entendre la relació amb l'ajuntament que fa referència a aquesta època com *"a partir de este momento (del no más bloques) se dejó de luchar broncamente y se pasó a la negociación combinada con la presión"* valorant aquesta dialèctica molt positivament ja que gràcies a aquesta combinació de pressió-negociació s'han aconseguit moltes coses en el barri.

⁸ El Departament de Promoció Social s'havia creat per la mateixa immobiliària amb l'objectiu de formar i realitzar activitats en el barri que era totalment nou i que per tant no tenia cap tradició associativa ni cultura. D'altra banda, cal tenir present que un dels seus objectius era dotar de contingut l'eslògan publicitari "En Bellvitge hay vida".

Actualment, els mecanismes d'interlocució es troben molt formalitzats i canalitzats sota el paraigües de l'actual associació de veïns (AVVB, creada al 1979) que apareix com un dels interlocutors principals de l'administració. En efecte, sembla que hi ha una relació estable entre el consistori i aquesta entitat, es troben regularment amb l'alcaldeessa *"per apretar i obtenir obres de millora de coses que es fan velles"*. En efecte, si repassem la premsa local, sembla haver una relació històrica entre alcaldia i l'associació de veïns, que es palpa amb visites regulars al barri que conclouen amb un diàleg entre uns i altres sobre les coses necessàries al barri. De fet, des de Districte es té clar que la relació amb l'associació de veïns ja no es dona en clau de lluita sinó que es considera, com en el cas de les demandes per dotar Bellvitge d'un poliesportiu, que es va tractar *"d'un procés de convèncer l'ajuntament de que era necessari però no va tractar-se d'una lluita"*. No obstant, des del punt de vista de l'associació de veïns aquest esperit de lluita encara està molt viu i el clar exemple és la tancada per evitar l'eliminació d'un dels dos CAPs del barri on durant 222 dies (a l'any 2012) veïns i veïnes van ocupar l'equipament per manifestar-se en contra del seu tancament. Aquest és doncs l'episodi més recent de lluita i tal i com apunta un dels entrevistats, venia motivat així *"los que se manifestaron para el CAP fuimos jóvenes y pedimos y luchamos contra la injusticia"*.

L'associació de veïns per tant apareix com un actor clau d'aquesta articulació ja que sembla centralitzar gran part de la interlocució amb l'administració local. Segons el coordinador de districte, *"l'associació té aquesta intuïció de saber allò que necessita la gent"*. És un element catalitzador. No obstant, existeixen altres entitats al barri que també juguen un paper clau. En efecte, s'han destacat com existeix un conjunt d'associacions o grups que giren entorn a la temàtica de la solidaritat social. Això s'explica possiblement, per l'àmbit del nostre estudi, i per tant no vol dir que aquestes siguin les úniques entitats a tenir en compte. Fruit del treball de camp, hem observat com existeix també un teixit d'entitats que s'ocupen de donar resposta als problemes resultants de la crisi. Es tracta d'associacions amb finalitats socials i que compten amb un ampli recorregut en el barri. De fet, segons un dels entrevistats és necessari recuperar el sentit de proximitat al barri i, de fet, afirma que sorgeixen experiències que volen *"cuidar lo comú amb la voluntat de delimitar nous paràmetres d'interacció amb l'administració"*.

Una de les principals entitats socials és la Fundació La Vinya, creada al 2008 i promoguda per les parròquies del barri, que es dedica a atendre a les persones en risc d'exclusió social. Entre les seves diferents línies d'accions podem trobar el treball específic amb infants i joves, la formació d'adults i l'impuls d'un banc d'aliments (anomenat Ajuda Fraternal). Aquesta entitat compta amb el

recolzament del moviment jesuïta, col·labora amb Càritas i la Fundació Banc dels Aliments i es relaciona amb diverses entitats del barri com els centres educatius del barri, les AMPAs i les parròquies.

Una altra entitat que gira en torn a la problemàtica de la solidaritat és l'associació educativa Nou Quitxalles que té els seus orígens en l'esplai Quitxalles fundat als anys 70. Aquesta entitat treballa també per reduir els efectes de la crisi sobre els més joves. Entre les seves línies d'acció, es troba el Club del Pirates Solidaris, que té per a objectiu desenvolupar accions solidàries en els barris de Bellvitge i Gornal adreçades sobretot als més petits i les seves famílies que estiguin en situació de vulnerabilitat. També organitza un banc d'aliments, en col·laboració amb la Creu Roja. L'associació apareix com un nucli de relació amb nombroses famílies, associacions de pares i mares, però també de comerciants i de veïns (concretament l'associació de veïns independent de Bellvitge).

Pel que fa a la resta d'actors, en el conjunt d'entrevistes s'esmenten també un altre esplai, el Club d'Esplai Bellvitge creat al 1969 que també juga un paper important en aquesta dimensió solidària conjuntament amb els tallers Bellvitge (una associació d'inserció social de persones amb discapacitats físiques i mentals). D'altra banda, també apareix la Comissió de Festes com un punt de trobada de moltes associacions i que gira en torn als preparatius de la festa major que té lloc al setembre i que coordina l'associació de veïns. En aquesta línia, apareix també el grup de treball Bellvitge50, creat pel Centres d'Estudis de l'Hospitalet i que prepara la commemoració dels 50 anys d'existència del barri. Finalment, una altra entitat històrica esmentada en alguna ocasió es l'associació esportiva Bellsport que actualment s'ocupa de la gestió del poliesportiu del barri.

Pel que fa a la interlocució d'aquestes entitats amb l'ajuntament, podem afirmar que des de la Fundació La Vinya hi ha relació obligada amb l'àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament donat que és on es deriven els casos per accedir al banc d'aliments. És necessari aquí fer un breu apunt per destacar que més enllà de la regidoria de Districte com a ens general que interactua amb els actors socials del barri, l'àrea de Serveis Socials apareix com un actor específic de l'administració. En efecte, des de Serveis Socials hi ha la voluntat de fer xarxa amb les entitats i de fet afirmen col·laborar amb el món educatiu però també les parròquies, esplais i centres oberts. Concretament, des d'aquest departament es manifesta *"quan hi ha pocs recursos, ens obliga a ser humils i a establir complicitats"*.

D'altra banda, existeix un mecanisme d'interlocució i trobada formal entre ajuntament i entitats creat recentment (maig 2013). Es tracta del consell de districte, un òrgan de consulta, que vol crear un espai de trobada entre les diferents entitats dels barris de Gornal i Bellvitge. Actualment està format per 27 entitats i entre les seves funcions es troben les de fer seguiment de l'actuació municipal al districte, fer propostes d'actuació que donin resposta a les aspiracions dels veïns, analitzar les accions del PAM i dels plans de barri i traslladar a la Junta Local de Seguretat els problemes de seguretat ciutadana del districte.

Finalment, la realitat del teixit associatiu presenta també algunes febleses. En primer lloc, i com a conseqüència de la tancada al CAP, s'ha viscut una ruptura del teixit associatiu del barri ja que, després d'aquest esdeveniment, un grup de l'associació de veïns tradicional van entrar en desacord i van decidir crear la seva pròpia entitat (l'associació de veïns independent de Bellvitge), que de fet acull també moviments propers al 15M com és l'Acampada l'Hospitalet, els *laioflautas* o la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca.

Tot plegat porta alguns dels entrevistats a reflexionar sobre el paper del teixit associatiu actual i sobre el seu futur, ja que per alguns un dels efectes de la crisi repercuteix sobre del teixit associatiu del barri que actualment pateix una forta manca de cohesió social: *"en comptes d'unir-nos ens estem dividint"*. Aquest mateix entrevistat afegeix que s'ha arribat a aquesta situació degut a la mala costum d'haver de lluitar entre les entitats per aconseguir subvencions en temps de bonança on l'administració jugava un paper de *"jo t'ho poso tot"*. Per tant, *"es tracta d'un teixit social debilitat i dividit que manca de capacitat de resposta social"*. Una altra feblesa que sorgeix en la reflexió d'alguns entrevistats és la manca de relleu generacional i les barreres que posen les pròpies associacions per a que entri gent jove. En la descripció dels fets de la tancada al CAP, una de les persones entrevistades posà un èmfasi clar en que qui va iniciar el moviment varen ser el membres de moviment 15M, *"fueron los que vinieron a buscar la asociación de vecinos"*. Però les diferències de plantejaments en com funciona va suposar un problema intern greu de l'associació.

Per tant, quan es tracta de valorar la capacitat cívica del territori, cal tenir present l'actual xarxa teixida on, en primer lloc, apareix el teixit social més tradicional en la interlocució amb l'administració protagonitzat pel binomi ajuntament-associació de veïns però que compta amb matisos. D'altra banda, la dimensió social en clau de projectes solidaris per donar respostes a la crisi també té el seu paper. Finalment, tot i ser iniciatives més breus o de menor recorregut també

sorgeix un moviment que busca la implicació dels actors del barri per crear una nova realitat davant la crisi a partir de generar un nou discurs i establir noves formes d'interlocució.

4.4 Processos d'innovació social en el context de la crisi

Analitzar els processos d'innovació social a Bellvitge no és cosa fàcil si agafem com a punt de partida que, a priori, segons les persones entrevistades, la crisi no afecta o afecta molt poc. De fet, una de les entrevistes descriu clarament quin és el context del possible sorgiment de processos d'innovació: *“en Bellvitge no hay nada muy innovador porque ya tenemos de todo. (...) Bellvitge tiene muchas respuestas a todo. Tiene de todo y por duplicado, dos mercados, dos CAPs, etc.”*.

Amb un primer cop d'ull a les experiències recopilades és cert que Bellvitge no destaca per ser un indret on predominin iniciatives d'innovació tal i com les entenem en aquest projecte. De fet, hem recopilat pocs o cap casos de cooperatives de consum o d'horts urbans, ni tampoc la presència específica al barri de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (tot i que aquesta existeix a nivell de ciutat, i en el barri de Gornal), etc.

No obstant, hem observat com sorgeix una nova solidaritat social i familiar donat que les entitats i actors presents en la realitat social del barri integren la dimensió de la crisi en els seus projectes. Per tant, no estem davant de moltes novetats, però sí de l'adopció d'un nou rol. Com s'ha vist, en el si de família es donen noves dinàmiques que superen el clàssic recolzament dels avis que cuiden dels néts, sinó que realment es reforça la xarxa familiar en part perquè la crisi es viu portes endins. D'altra banda, entitats que ja realitzaven alguna activitat solidària han hagut d'adaptar-se al nou escenari, incrementant el nombre de persones ateses. D'altres han iniciat projectes nous o s'han adaptat a la nova realitat. De fet, una de les entrevistes posa de manifest que sorgeixen nous grups motivats per recuperar el sentit de proximitat i de recuperar l'associacionisme. Apareix *“un nou sentiment de cuidar lo comú i la voluntat de delimitar nous paràmetres d'interacció amb l'administració”*.

En general, es percep una major col·laboració entre el teixit social així com el sorgiment de petites experiències informals com pot ser la xarxa de mares que intercanvia roba pels i dels seus fills recopilada a les fitxes. Es tracta de *“petit bolets que intenten realitzar alguna acció sense haver d'entrar en els grans procediments reglats per l'administració”*.

Entre el conjunt d'experiències tan formals com informals, destacaríem per una banda la iniciativa de la Fundació la Vinya amb el seu servei d'ajuda fraterna o banc d'aliments. Aquesta pot ser l'experiència més tradicional en el sentit que els bancs d'aliments com a tal no neixen de la crisi, no obstant, degut a l'increment de la demanda, aquest format ha d'incorporar mecanismes "innovadors" de gestió però també ha de saber i poder aglutinar voluntaris i crear un entorn de col·laboració. L'associació Nou Quitxalles, també destaca per les seves línies d'acció i concretament el Club de Pirates Solidaris i el projecte Reciclar-t-e que busca complementar la funció del banc d'aliments clàssic afavorint l'accés a productes frescos. D'altra banda, les dificultats d'accés a les beques de menjadors també han fet que aquestes entitats, conjuntament amb l'àrea de Serveis Socials, busquessin solucions. Per tant, tot i no tractar-se d'una estratègia comuna, sí que sorgeixen respostes per abordar aquesta realitat compartida.

Finalment, respecte la temàtica d'horts urbans, voldríem apuntar que tot i no ser un element prioritari, sí que han existit en el territori demandes per destinar aquest ús a espais determinats del barri. Concretament, a la zona de Can Trabal i la zona agrícola del voltant, durant el 2010 es va crear un moviment o plataforma per reivindicar el valor ecològic d'aquest espai.

5. Conclusions

El present informe ha mostrat com, a primera vista, l'impacte de la crisi a Bellvitge és baix tot i que en realitat la crisi també està present a l'esfera privada i és més pronunciada entre els col·lectius més vulnerables. Aquest baix impacte relatiu es deu en part al fet que Bellvitge compta amb una composició social amb nombrosos jubilats propietaris que no es veuen afectats directament per aquesta. Així mateix, el seu teixit social i la seva llarga tradició reivindicativa ha forjat una relació estable entre aquest i l'administració creant una dinàmica d'interlocució sòlida. Com a resultat, es dona una apreciació positiva del barri per part de la majoria dels actors que esmenten la bona dotació d'equipaments i un espai públic considerat de qualitat.

Pel que fa a les respostes davant la crisi, segons el conjunt d'aportacions recollides, Bellvitge no sembla ser l'escenari més propici per la innovació social. No obstant, els projectes socials de les entitats i col·lectius mostren com aquesta innovació (o potser millor dit, reciclatge o adaptació dels projectes existents) és necessària per acollir els problemes socials actuals. Existeixen doncs iniciatives puntuals que actuen en clau de solidaritat, amb l'objectiu de mantenir la cohesió social del barri i evitar l'impacte de la crisi. És també aquesta cohesió que s'ha construït històricament la que explica en part la reducció de l'impacte de la crisi. D'altra banda, la pròpia administració és conscient d'aquesta realitat i també adapta la seva intervenció reforçant l'actuació de serveis socials. Es tracta doncs d'un barri que sembla haver esmorteït els efectes de la situació actual intentant el reequilibri constant de les possibles desigualtats i reforçant els lligams de solidaritat entre els seus habitants.

6. Recursos: Recull documental

- **Bellvitge a Wikipedia**
<http://es.wikipedia.org/wiki/Bellvitge>
- **Web municipal participació:**
http://www.l-h.cat/participaciocivisme/262187_1.aspx?id=1
- **Grup Bellvitge50** en torn a les celebracions de 2015 dels 50 anys del barri. Fotografies actuals i del passat.
<https://www.facebook.com/Bellvitge50>
- **Historia i fotografies antigues:**
<http://lhospitaletdellobregat.wordpress.com/category/1-municipis-barris/bellvitge/>
- **Bellvitge a Twitter:**
 - Grup de treball del Centre d'Estudis de L'Hospitalet i l'Associació de Veïns de Bellvitge per a la preparació del cinquanta aniversari del barri (2015)
<https://twitter.com/bellvitge50>
 - Biblioteca:
<https://twitter.com/BellvitgeBib>
 - Associació esportiva Bellsport:
<https://twitter.com/aebellsport>

Bellvitge als mitjans

- Sobre okupació CAP
<http://www.abc.es/agencias/noticia.asp?noticia=115227>
- <http://notancamentcapmarina.blogspot.com.es/>
- Per entendre context hist i movs soc a Bellvitge
<http://www.elperiodico.com/es/noticias/badalona/milagro-bellvitge-1339167>
- Notícia sobre festival de street dance a L'H
http://lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/ciutat/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7485821
- <http://www.lavanguardia.com/local/baix-llobregat/20130704/54377233878/l-hospitalet-remodela-espacios-publicos-bellvitge.html>
- Notícia Tallers Bellvitge. Centre Ocupacional
http://lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/entitats/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7283323

Actors:

- **Web AA.VV.**

- Info general sobre activitats de l'associació, història del barri, lluites passades i actuals.
<http://avbellvitge.wordpress.com/>
- Video sobre historia del barri:
<http://avbellvitge.wordpress.com/2013/04/15/mi-nombre-es-bellvitge-es-una-maqueta-audiovisual-i-una-proposta-de-sitesize-en-proces-sobre-les-dones-que-van-fer-possible-la-millora-de-les-condicions-de-vida-de-bellvitge-en-la-decada-dels-anys-60/>
- Grup Facebook de l'AVV. Però poca activitat:
<https://www.facebook.com/groups/45311809190/>
- **Associació de Veïns Independent de Bellvitge, AVVIB**
 - Blog: <http://avvibellvitge.wordpress.com/c/>
 - Facebook: <https://www.facebook.com/Avvib>
 - Defensa zona agrícola Can Trabal: <http://avvibellvitge.wordpress.com/category/zona-agricola-cal-trabal/> ... petició aprofitar horts urbans.
- **Associació educativa nou quitxalla:**
 - <http://nouquitxalles.blogspot.com.es/>
 - <http://www.nouquitxalles.org/>
 - <http://www.nouquitxalles.org/es/quienessomos.html>
 - http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/-/journal_content/56_INSTANCE_txR0/11023/7375273
 - <http://reciclar9q.blogspot.com.es/p/multimedia.html>
 - http://lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/entitats/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7342116
 - http://lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/entitats/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7283162
- **Fundació la Vinya:** <https://sites.google.com/site/fundaciolavinya/>
<https://sites.google.com/site/fundaciolavinya/la-nostra-historia>
- **AMPAS**
 - IES Bellvitge: <http://ampaiesbellvitge1.blogspot.com.es/2013/04/jornades-la-participacio-de-les.html>
 - IES Joan Miró: <http://ampaiesjoanmiro.blogspot.com.es/2012/11/taller-de-educacion-emocional.html>
- **15M I'H:**
<http://www.acampadalh.org/>
- **PAH I'H:**
<https://www.facebook.com/pages/PAH-de-Hospitalet/298282983608955?ref=stream>
- **Temàtica horts urbans**
http://huertosurbanosbarcelona.wordpress.com/00_huertos-urbanos-cultivando-barcelona/tradicionhorticola/05-bellvitge/
 - <http://avbellvitge.wordpress.com/tag/huertos-urbanos/>

- Petició en Change.org: <http://www.change.org/es/peticiones/sra-nuria-mar%C3%ADn-que-l-%CC%81h-apoye-la-creaci%C3%B3n-de-huertos-urbanos-en-la-ciudad>

- **Dades i actuacions :**

Taxa atur:

http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/ciutat/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7183778

Urbanisme:

- Pla Aeri: <http://www.presspeople.com/nota/518bbefebd97124671e5274df130-es-posa-marxa-l-oficina-gestionara>
<http://avvbellvitge.foroactivo.com/t171-plan-aeri-area-especial-de-rehabilitacion-integral>
- Millores recents: http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/ciutat/-/journal_content/56_INSTANCE_43Th/11023/7633286
<http://www.lavanguardia.com/local/baix-llobregat/20130704/54377233878/l-hospitalet-remodela-espacios-publicos-bellvitge.html>
- Soterrament vies:
http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/-/journal_content/56_INSTANCE_txR0/11023/7531234
- Accés riu:http://www.lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/-/journal_content/56_INSTANCE_txR0/11023/2830963
- Pla Urbanístic Cal Trabal:
http://territori.scot.cat/cat/notices/2009/12/pla_urbanistic_de_can_trabal_l_rsquo_hospitalet_de_llobregat_1781.php
- Parc de Bellvitge:
<http://bellvitge.wordpress.com/mapa/>
http://www.amb.cat/c/document_library/get_file?p_l_id=6054&folderId=1172133&name=DLFE-13019.pdf
<http://bellvitgejose.blogspot.com.es/2009/09/66-15-de-marzo-de-1998-inauguracion-del.html>
- Inauguració centre cultural/seu districte:
http://lhdigital.cat/web/digital-h/noticia/-/journal_content/56_INSTANCE_txR0/11023/423654
- Notícia constitució consells de districte:
http://elfar.cat/not/3282/l_ajuntament_millora_la_proximitat_amb_els_nous_consells_de_districte

- **Altres**
 - Per veure que es fa concretament en el punt Omnia de Bellvitge. Tot i que blog poc actualitzat.
<http://xarxa-omnia.org/punt-omnia/punt-mnia-centre-esclat-bellvitge>
<http://blog.xarxa-omnia.org/esclat/>
 - Blog veí: <http://bellvitgejose.blogspot.com.es/>
 - Centre d'Estudis de l'Hospitalet: <http://www.celh.cat/celh/amplia.html?id=11>
 - Galeria fotogràfica:
 - <http://www.flickr.com/photos/omniacijbellvitge/3389749762/in/photostream/>